
DUIDING BIJ DE LEERPLANDOELEN

LEERPLANDOEL 11

De leerlingen illustreren dat het landschap kan veranderen op korte termijn door extreme weersfenomenen op verschillende ruimtelijke schaalniveaus.

1 WAAROM?

In de vorige doelstellingen is het duidelijk geworden dat landschappen systemen zijn die het resultaat zijn van interacties tussen fysisch-geografische en sociaal-geografische landschapsvormende lagen. Het zijn bovendien dynamische systemen: een landschap is voortdurend in evolutie en verandert doorheen de tijd. Het weer is hier één van de oorzaken, en zeker extreme weersomstandigheden kunnen op korte tijd grote en zelfs spectaculaire gevolgen hebben op vrij korte termijn. Spektakel gegarandeerd!

2 WAT?

Extreme weerfenomenen hebben altijd op één of andere manier gevolgen voor (deelsystemen van) het landschap. De weerfenomenen op zich en de gevolgen doen zich voor op meerdere schaalniveaus.

- ° hittegolven (op lokale schaal aan de polen en in gebergtes: smelten van ijs; ontstaan van rivieren op gletsjers; op lokale schaal bij ons met gevolgen voor vegetatie en landbouw)
- ° droogte (op lokale schaal: uitdrogen van bodem met gevolgen voor rendement van landbouw; bosbranden)
- ° (sneeuw)stormen, tornado's, onweer met hagel (op lokale schaal: schade aan infrastructuur, landbouwgewassen...)
- ° orkanen en tyfoons (op regionale schaal, vooral kustgebieden en eilanden: veel schade)
- ° extreme regenval (op lokale schaal: overstromingen en veel schade; op regionale schaal: moessonregens)

3 HOE?

- ° Het is niet de bedoeling dat hier het volledige proces van het ontstaan van weerfenomenen tot in detail wordt aangeleerd. Doel is wel dat leerlingen extreme weerfenomenen kunnen gebruiken om toe te lichten hoe landschappen kunnen evolueren. Focus ligt dus op de impact op het landschap en de menselijke activiteiten, eerder dan de oorzaken en de wetenschappelijke verklaring ervan te bespreken.
- ° Je werkt best met voorbeelden uit de actualiteit en de leefwereld van de leerlingen. Kies voorbeelden met beeldmateriaal op lokaal (hevige regenval, onweer, ...) en regionaal niveau (droogte in Europa, blizzards in Noord-Amerika,...), om aan te geven dat de dynamiek van landschappen zich op verschillende schaalniveaus voordoet.
- ° Vertrek vanuit beeldmateriaal, en dat is voor dit onderwerp vaak behoorlijk spectaculair.
- ° Hier kan meteen de link gelegd worden met LPD 17, nl. de gevolgen van de klimaatverandering voor landschappen. Extreme weersfenomenen nemen dan ook spectaculair toe (in aantal en in intensiteit) naarmate het klimaat van onze planeet verder opwarmt. Je kunt meteen ook linken met LPD 20 als je hier een denkoefening aan koppelt hoe we verder opwarming (met die soms verwoestende weerfenomenen) kunnen vermijden.